

FOTO MARK DE BLOK

Als zijn werkgever zijn post opheft, komt een vogelwachter (Freek de Jonge) op een onbewoond eiland in opstand tegen de aanslag op zijn levensgeluk, in 'De vogelwachter'.

INTERVIEW THREES ANNA EN FREEK DE JONGE

'Hoe minder grappen, hoe puurder de film'

Regisseur Threes Anna en komiek Freek de Jonge maakten samen de film 'De vogelwachter'. „Ik wilde Freek; die heeft de beste kop en de camera houdt van hem.”

Door onze medewerker
Henk van Gelder

Die man heeft een arm in het gips”, zegt Freek de Jonge, „en dat moet er op een gegeven moment af. Maar hoe? Hij is alleen. Niemand kan hem helpen. Toen bedacht ik dat hij die arm met dat gips in een bankschroef steekt en kracht zet. Maar dan breekt de hendel af. Dus daar zit-ie dan, in die bankschoef, vast in het gips. Hij kan geen kant meer op. Dat leek me een mooie scène.”

„Dat wás ook mooi”, beaamt Threes Anna. „Maar het kreeg veel te veel nadruk in het filmverhaal. Ik heb besloten het eruit te halen, net als heel veel andere grappen. Na de eerste montage had ik een film van drie uur. Nu is-ie de helft zo lang - vooral omdat ik heel veel grappen heb weggehaald. Tijdens de opnamen hebben we heel vaak om de vondsten van Freek gelachen, maar de meeste grappen zijn eruit. En hoe meer ik er uithaalde, hoe puurder de film werd.”

Freek de Jonge speelt de hoofdrol in *De vogelwachter*, de nieuwe film van regis-

seur Threes Anna, die in première gaat op het Nederlands Film Festival en vanaf 5 november in de bioscopen draait. Preciezer gezegd: hij vertolkt vrijwel de enige rol in de hele film: een vogelwachter die al bijna een halve eeuw op een onbewoond eiland leeft, ergens ver weg in de Atlantische Oceaan, in een isolement dat hem dierbaar is. Zijn enige contact met de vaste wal is het ecologisch instituut waaraan hij geregeld zijn vogeltellingen doorgeeft. Tot zijn werkgever hem laat weten dat zijn post wordt opgeheven. Waarna hij alles op alles gaat zetten om de baan die zijn levensgeluk bepaalt, te behouden.

Sms'je

Threes Anna, die eerder artistiek leider was van de in spektakeltheater gespecialiseerde Dogtroep en nadien onder meer de speelfilms *The bird can't fly* en *Silent City* maakte, kwam via een omweg op *De vogelwachter*. Het begon met een sms'je van het producentenduo Hanneke Niens en Hans de Wolf: zou ze niet eens een romantische komedie kunnen bedenken? „Ik wilde voor de verandering wel eens een film in Nederland maken. Lekker dicht bij huis, op de fiets naar de set. Ik kwam op een verhaal over een man alleen, die verliefd raakt op een radiostem. Mijn producente betwijfelde of dat nou een goed idee was voor een romantische komedie, maar ze wilde wel dat ik het verder zou ontwikkelen. En uiteindelijk werd dat het verhaal van deze vogelwachter.”

Dat ze vervolgens voor Freek de Jonge

als hoofdrolspeler koos, had veel te maken met de toonhoogte die ze de film wilde geven: „Ik ben nogal serieus van aard; ik vind grappen zelden leuk. Maar ik wilde wel een zekere lichtheid nastreven. Zo ontstond het idee dat de hoofdrol moest worden gespeeld door een oude komiek. En daarom wilde ik Freek; die heeft de beste kop en de camera houdt van hem.”

De Jonge, lachend: „En ik hou van de camera.”

Zijn medewerking aan *De vogelwachter* beviel hem, naar hij zegt, aanzienlijk beter dan zijn eerste filmhoofdrol, in 1983 in *De illusionist*, geregisseerd door Jos Stelling. Voortdurende onenigheden over het scenario, dat ten slotte op beider naam kwam te staan, leidden tot een conflict dat niet meer goed kwam. Ze waren twee kapiteins op één schip. „Stelling en ik hadden nog verschillende andere filmplannen in het vat”, aldus De Jonge, „maar daar is door die ruzies niets meer van terechtgekomen. Nu was de situatie heel anders. Mij was gevraagd deze rol te spelen en dat heb ik zo goed mogelijk gedaan. Niets meer of minder. Alles wat Threes zei, was uiteindelijk voor mij het finale woord. Het is háár film.”

Texel

De opnamen vonden vorig jaar grotendeels plaats op het strand in het natuurgebied De Slufter op Texel - het eiland waar Threes Anna woont: „Maar net niet op fietsafstand.” Daar, aan de zee, verrees ook het huisje op poten dat de vogelwachter tot woning dient. Ze waren er 23

dagen in touw. Daarna werden de interieuropnamen gemaakt in een kleine studio in Diemen. „We hebben enorm hard en snel gewerkt”, zegt de regisseur. „Iedereen was voor de volle honderd procent geconcentreerd. Film is vaak een kwestie van shot-tegenshot. Maar in een film met één acteur heb je geen tegenshot nodig. Je kunt meteen dóór.”

Ze vertelt dat ze nog had overwogen een voetbalteam achter de hand te hebben om Freek de Jonge, tussen de opnamen door, aangenaam bezig te houden: „Maar dat is helemaal niet nodig geweest - al zijn onvermoeibare energie kon hij op zijn rol richten. Voor ego's was geen ruimte, ook Freek was daar totaal niet mee bezig.”

„Wat mij aantrok in deze film”, verklaart De Jonge, „is dat er bijna geen tekst in zit. In het boekje dat François Truffaut schreef over Alfred Hitchcock, las ik ooit dat het voor het medium film een zegen is geweest dat er in het begin geen geluid was. Alles moest worden verteld in beelden. Zo kon er een eigen beeldtaal ontstaan. En dat zie je in deze film ook. Dialogen zijn vaak multi-interpretabel. Beeld niet.”

Anna: „Freek heeft zich zo open gesteld dat cameraman Jan Moeskops in zijn ziel kon kijken. Zonder enig voorbehoud. Zijn vrouw Hella heeft gezegd dat dit de ware Freek is.”

De Jonge: „Ja, zo kent zij mij. Alleen op de eerste opnamedag heeft Threes tegen me gezegd: het moet kleiner. Daarna was dat niet meer nodig. Een filmrol spelen is overwonnen verlegenheid.”

”
In een film met één acteur heb je geen shot-tegenshot nodig. Je kunt meteen dóór